

Az előadások iránti érdeklődés nem lankadt a Tavaszy-napok második napján sem. A nyitóáhitatot követően szintén párhuzamosan folytatódtak különféle témaköröket érintő előadások. Ezúttal sem volt hiány a legismertebb teológusok, például Karl Barth, Abraham Kuyper, Dorothe Sölle tanaihoz való kapcsolódásban. A teológiai reflexió szintén a program jelentős részét képezte. Az előadások segítettek újragondolni a romakérdést, a Heidelbergi Káté aktualitását, a szupervízió nélkülözhetetlenségét, a lelkipásztori elhívást, a függőségeket, az imádság gyakorlatát, illetve a „nyugalomnapot” a hiperkonnektivitás korában.

A mesterséges intelligencia „visszatérő motívum” volt a konferencia második napján is. Ezt a tendenciát akkor sem hiábavaló kiemelni, ha úgy éreznénk, hogy talán már túl sokat hallottunk róla. A valóság az, hogy ebben a vonatkozásban túl érintettek, bevontak és „behálózottak” vagyunk, s ezért a teológiának, és különösen a rendszeres teológiának aktuális feladata, pontosabban óriási kihívása, hogy érdemben megszólaljon, vagyis az ige fényében világítsa meg a mesterséges intelligencia kérdéskörét.

A konferencia zárására a díszteremben került sor. Visky S. Béla *Órigenész teodiceájáról* tartott előadásában nemcsak az egyházatya legfőbb teológiai súlypontjait idézte, de arra is rámutatott, hogy az olykor „haszontalannak”, túlságosan elvontnak tűnő témák kutatása termékeny lehet a teológiai gondolkodásra.

A záró áhitatban Benkő Tímea foglalta össze a Tavaszy-napok lényegét: elmentében a legtöbb konferenciával, amelyen főként tudásban, információkban gazdagodhatnak a résztvevők, a Tavaszy-napok azzal a többlettel is rendelkezik, hogy itt a tudományokban, az előadásokban Isten ígéje is megszólal. Isten gazdag áldása, hogy mindezt az idei konferencián is mindannyian láhattuk és hallhattuk.

Bacsó István

„A magunk lábán megállni.”

Tudományos szimpózium Tőkés István születésének
110. évfordulója alkalmából

2026. április 28-án a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet (KPTI) tudományos szimpóziumot rendezett néhai professzora, d. dr. Tőkés István (Málnás, 1916. aug. 8. – Kolozsvár, 2016. jan. 15.) születésének 110. évfordulója alkalmából. Az esemény nemcsak egy gazdag életút előtt hajtott fejet, hanem hitvallás is volt a teológiai munka szabadsága és az értelmiségi tartás mellett.

A konferenciát dr. Kiss Jenő dékán nyitotta meg, aki azt hangsúlyozta, hogy Tőkés István neve elválaszthatatlan a KPTI történetétől. „Professzorunk nemcsak tudást, hanem a legnehezebb ideológiai nyomás idején is erkölcsi tartást közvetített hallgatóinak” – fogalmazott a dékán. Kényszerű nyugdíjazása a pártállami

rendszer félelmét tükrözte, ezért a mostani megemlékezés egyfajta erkölcsi jóvátételt is jelentett az intézet részéről.

A szimpózium előadói több oldalról világították meg a professzor szerteágazó munkásságát.

Balog Zoltán, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke Tőkés István valóságsszemléletét és „lelki ellenállását” emelte ki, azt a magatartást, amely a legnehezebb évtizedekben is a kegyelem és a gondviselés talaján állt.

Hermán M. János nyugalmazott kutató lelkipásztor az egyházkerület „jeles tanítójának” példás szolgálatára emlékezett. Felidézte hivatali és katedrai helytállásának emlékezetes pillanatait.

Pásztori-Kupán István, a Károli Gáspár Református Egyetem és a komáromi Selye János Egyetem Református Teológiai Karának professzora Tőkés István tudományos önállóságát és bátorságát méltatta. Előadásában kiemelte, hogy ha a Szentírás igazságáról volt szó, nem rettent vissza a sajátos, egyéni értelmezésektől. Teológiáját nemzetközi színvonalon, mégis mélyen magyar kontextusban művelte, és vallotta, hogy az erdélyi magyar teológusoknak a gyökerekhez viszszatérve „a maguk lábán kell” megállniuk a tudományos világban.

Geréb Zsolt, a KPTI emeritus professzora Tőkés István újszövetségi exegézisét méltatta. Hangsúlyozta, hogy naprakészen követte a nyugati teológiai irodalmat, és aktívan bekapcsolódott a krisztocentrikus és üdvörtörténeti vitákba, eközben pedig fontosnak tartotta, hogy a teológiai igazságokat az itteni gyülekezetek sajátos helyzetére is lefordítsa. Magyarázataiban a bibliai betű és a Szentlélek üzenetének összhangját kereste, hogy a feldolgozott anyag a ma embere számára is élő szóvá váljék.

Székely József, intézetünk oktatója Tőkés István homiletikai örökségét idézte fel, azt az egzisztenciális hitelességet, amiről a szószéken és a katedrán egyaránt tanúságot tett. Prédikációi népszerűek voltak az ünnepi legációkra készülő teológusok számára, aki vallomása szerint azt a módszert követte, hogy állandóan olvasta és tanulmányozta a teljes Szentírást, és kijegyezte magának azokat a logoszokat, amelyekben az Úr személyesen szólta meg őt. Ha pedig prédikálnia kellett, mindig volt olyan ige, ami alapján személyes üzenetet tolmácsolt. Aki Tőkés István prédikációját hallgatta, nemcsak hírnököt látott, hanem olyan személyt, aki „egzisztenciális érintettséggel, és „teljes élete bevetésével tanúskodott”.

Az előadások után Adorjáni Zoltán nyugalmazott professzor, egykori tanítványa *Tőkés István hermeneutikája* című tanulmányának különlenyomatával tisztelt meg a család előtt, amely a KPTI *Studia Doctorum Theologiae Protestantis* 2024-es tanulmánykötetében jelent meg. Miután röviden összefoglalta Tőkés István írásmagyarázatának jellemzőit, ezekkel a szavakkal zárta beszédét: „Mivel a Szentírás vitathatatlanul inspirált, annak értelmezése is Isten általi ihletettséggel lehetséges...;

a helyes írásmagyarázat írástudói tanultságot és jártasságot is feltételez, mert ez tudomány is, amelynek hagyományát, módszereit és felismeréseit ismernünk kell. A szentírás helyes és hiteles magyarázásához – a hit mellett – az igaz hitből fakadó engedelmes életvitel is szükséges. Kedves igehirdetők és teológus hallgatók! Krisztus tanítványaiként legyünk jó tanítványai hiteles írásmagyarázó elődeinknek is.”

A tudományos reflexiókat személyes hangvételű visszaemlékezések egészítették ki. Gyermekei, Tőkés László és Gergely Istvánné Tőkés Erzsébet, bepillantást engedtek a család mindennapjaiba és abba a küzdelembe, amelyet a professzor a diktatúra titkosszolgálati zaklatásaival szemben vívott. Az esemény fényét a dédunokák ünnepi műsora és a teológia énekkarának szolgálata emelte.

A résztvevők megtekinthették a *Kolozsvári beszélgetés Tőkés Istvánnal* című, 2012-ben készült dokumentumfilmet. Külön megtiszteltetés volt intézetünk számára, hogy a vetítésen jelen volt a film két alkotója, Kabay Barna és Petényi Katalin rendezők is. A filmkockákon megelevenedő professzor alakja segített közelebb hozni a hallgatósághoz azt a bölcsességet és szellemi frissességet, amely Tőkés Istvánt még 96 éves korában is jellemezte.

A szimpózium zárásaként a résztvevők megkoszorúzták a Tőkés István egykori lakóházánál elhelyezett emléktáblát, ahol a szőlőtőke bibliai szimbóluma hirdeti: a professzor életműve nem múlt el nyomtalanul. Itt Marosán Csaba színművész szavalta el Reményik Sándor *Abogy lehet...* című költeményét, majd a Mi Atyánkkal és a 90. zsoltár eléneklésével zárult a megemlékezés.

Éles Éva